

NUTQIY KO'NIKMANI RIVOJLANTIRISHDA NOSTANDART TESTLARDAN FOYDALANISH

Ruxsora Ismatilla qizi Murodova

CHDPU o'qituvchisi

r.murodova@cspi.uz

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada ona tili metodikasida nutqiy ko'nikmalarni o'stirishda testsinovlari, topshiriqlar va ta'limiy o'yinlarning samarasi haqida fikr-mulohazalar bildirildi.

Kalit so'zlar: nutq, tafakkur, ravon, talaffuz, malaka, yozma nutq, og'zaki nutq, matn, topshiriq.

KIRISH

Ta'lim texnologiya elementlarini tanlash va amalga oshirishda ta'lim oluvchilarning o'quv bilish faoliyatlarini e'tiborga olish lozim. Amaliyotdagi oddiy qoida shu haqida guvohlik beradiki, nazariy darsning dastlabki 20 daqiqasida ta'lim oluvchilarga yangi bilimlarni berish amalga oshiriladi, keyin esa bahs-munozara, kichik guruhlarda ishlash va boshqa shu kabi noan'anaviy metodlarni amalga oshirish orqali berilgan bilim mustahkamlanishi lozim.

Agar bilimlarni idrok qilishda bir necha sensorik kanallar birgalikda ishga solingan bo'lsa, ma'lumotlarning qisqa xotiradan uzoq xotiraga o'tish jarayoni tezlashadi, bu esa bilishning asosi bo'lib hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Yo'naltiruvchi matn, muammoli vaziyat, boshqalarni o'qitish kabi usullarmustaqil o'rganilgan, tahlil va muhokama qilingan ma'lumotlarning 90 foizini xotirada saqlanishi uchun imkon beradi. Yuqoridagi ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, dars jarayonida an'anaviy metodlar qo'llanilganda, ta'lim oluvchilarning axborotni eslab qolish ko'rsatkichining eng yuqori darajasi 30 foizni tashkil etar ekan. Noan'anaviy metodlar qo'llanilganda esa, ularning axborotlarni o'zlashtirish darajasi yanada ortib boradi. Har qanday ta'limning maqsadi - bilimni hamda uni amalda qo'llay bilish ko'nikmalari va malakalarini shakllantirish, shunga zarur shaxs sifatleri va ko'rsatmalarni ishlab chiqishdir. Ekspertlarning ta'kidlashlaricha, o'qituvchilar o'rtasida o'tkazilgan so'rov natijasida adabiyotlar tahlili, dasturlar, darsliklar, dars berish

amaliyotidagi o‘quv maqsadlarining aksariyati kognitiv (bilishga oid) sohaga tegishli bo‘lishi aniqlangan. Xuddi shu maqsadda jahon pedagogikasida fundamental izlanishlar natijasida o‘quv maqsadlari taksonomiyasi vujudga kelgan. U o‘quv maqsadlarini belgilashning eng ilg‘or usuli bo‘lib e‘tirof etilgan. Taksonomiya tuzish ham nazariyotchi olimlar, ham amaliyotchi pedagoglar faoliyati samarasini oshirishning muhim omillaridan biri bo‘lib hisoblanadi. O‘zbekiston pedagoglari bu usulni qay darajada tezroq egallar ekanlar, ular Respublikamiz ta‘lim tizimini jahon pedagogikasini ilg‘or tajribalari bilan uyg‘unlashuviga shu darajada jadalroq o‘z hissalarini qo‘shgan bo‘ladilar. Bugungi kunda barcha fanlar qatori ona tili darslarini ham hozirgi zamon talablariga muvofiqlashtirish, zamonaviy ta‘lim metodlari asosida o‘qitish yuzasidan faol ishlar olib borilmoqda. Biroq ta‘lim mazmuni, usuli va vositalarini “o‘quvchilarning ijodiy, mantiqiy, obrazli va assotsiativ fikrlash, tafakkur qilish, tafakkur mahsulini og‘zaki va yozma shakllarda nutq sharoitiga mos ravishda to‘g‘ri va ravon ifodash kompetensiyalarini rivojlantirish” 2 bosh maqsadidan kelib chiqib, izchil va sistemali, aniq amaliy natijalarni olish nuqtai nazaridan tashkil etib ta‘lim samaradorligini ta‘minlash dolzarb muammoligicha qolmoqda. Biz yuqorida keltirilgan muammolardan kelib chiqib ushbu maqolada ona tili darslarini o‘quv maqsadlari taksonomiyasi (B.Blum taksonomiyasi)dan foydalanib o‘qitishning bir qancha metod va usullarini tavsiya etishni maqsad qilib qo‘ydik. Kognitiv sohaning eng quyi bosqichi “bilim” deb ataladi. Bu kimningdir faktlar va prinsiplarni eslashi demakdir. Bu bosqichda shaxs o‘zlashtirgan bilimlarini eslashi, ularni nomlashi va aytib berishi mumkin.

“Tushinish” bosqichida xulosalar chiqariladi, mavjud vaziyat tahlil qilinib, unga aloqador holatlar aniqlanadi. Bu bosqichda prinsiplar va qoidalar o‘rganiladi. “Qo‘llash” bosqichida o‘rganilganlar umumlashtiriladi va turli shakllarda qo‘llaniladi. “Tahlil qilish” va “sintez” bosqichlari shaxsga berilgan holatni tahlil qilish, fakt va prinsiplarni o‘rganish sohalaridan olgan bilimlari bilan bog‘lash va bu orqali keng qamrovli aloqadorlikni aniqlash imkonini beradi. “Baholash” eng yuqori bosqich hisoblanadi. U shaxsga ma‘lum qadriyatlarga taaluqli holatlarni baholash, shuningdek, qaror qabul qilish va muammolarni hal qilish uchun baholash instrumentlarini yaratish imkonini beradi. Jahon pedagogikasi tarixida yaratilgan taksonomiyalar haqidagi ma‘lumotlarni bilish uchun quyidagi jadvalga murojaat qilamiz.

Shuni ta‘kidlash lozimki, Gronland taksonomiyasidan boshqa birorta taksonomiyalarda tafakkur alohida toifa sifatida ko‘rsatilmagan, barcha mualliflar esa, qiziquvchanlik va motiv kabi o‘zgaruvchanlikni chetlab o‘tganlar. Shuning bilan bir qatorda

ularning hammasi bilimga, uni egallash va tushunishga alohida e'tibor berganlar. Xotiraga faqat Gilfordgina o'zgaruvchi sifatida qaragan, uning taksonomiyasidagi "yaratuvchanlik" tafakkurni rivojlantirishga yo'naltirilgan. Kognitiv sohada yaratilgan taksonomiyalarni taqqoslar ekanmiz, bu sohada Blum taksonomiyasidan mukammalrog'i yaratilmaganligini alohida e'tirof etish lozim. B.Blum taksonomiyasi har bir bosqichda bilimlarni aks ettirish jarayonini izchil takomillashib borishini ko'rsatadi. Agar bilish bosqichiga informatsiyani dastlabki aks ettirishni ko'rsatsa, tushunish undan ko'ra yuqoriroq bosqichni ifodalaydi. Materiallarning mohiyatini tushunish keyingi bosqichlarda (qo'llash, tahlil, sintez, baholash) kelib chiqadi. Aks ettirishning yuqori bosqichini baholash tashkil etadi.

O'quv maqsadlarining qat'iy va ishonchli tizimini yaratishni faqat nazariyotchi olimlarni qiziqtiradigan mavhum (abstrakt) vazifa deb hisoblab bo'lmaydi. Maqsadlarning aniq, tartibli va ierarxik turkumini yaratish, eng avvalo amaliyotchi pedagoglar uchun juda muhimdir. Buning sabablari quyidagicha:

1. O'quv jarayonida e'tiborni asosiy maqsadga qaratish. O'qituvchi taksonomiyadan foydalangan holda nafaqat o'quv maqsadlarni, balki asosiy vazifalarni, bundan keyingi faoliyatining tartibi va borishini ham belgilashi mumkin.

2. O'qituvchi va o'quvchilar hamkorlikdagi faoliyatining aniqligi va oshkoraligi. Aniq o'quv maqsadlari o'qituvchi uchun o'quvchilarga, ularning umumiy faoliyatidagi asosiy yo'nalishlarni tushuntirish, muhokama qila olish va ixtiyoriy qiziquvchi shaxslar (ota-onalar, tekshiruvchi) uchun ham aniq va tushunarli bo'lishini ta'minlash imkoniyatini beradi.

3. O'qitish natijalarini baholash andozasi (etalon) ni yaratish. Faoliyat natijalari orqali aniq ifodalangan o'quv maqsadlari, ularni ishonchli va xolisona baholash imkoniyatini yaratadi. Bunday etalon faqat o'qituvchi tomonidan yaratilishi shart emas. Uni ta'lim oluvchilar bilan hamkorlikda (demokratik) yaratish ham maqsadga muvofiq bo'ladi.

Endi esa ona tili darslarida fe'l so'z turkumiga oid mavzularni o'qitishda o'quv maqsadlarini B.Blum takonomiyasidan foydalanib aniqlash yuzasidan namuna berib o'tamiz. Buning uchun ko'p javobli va nostandart testlardan foydalanish yaxshi samara beradi.

1. "Bilish" ga oid o'quv maqsadiga erishilganlik darajasini nazorat qilish va baholashda foydalaniladigan nostandart test topshirig'i:

Berilgan gaplardagi o'tgan zamon fe'llarining ma'no turlarini aniqlang va jadvalga joylashtiring.

1) Abdukarim aka bilan birgalikda to'yxonadan kelmoqda edik.

- 2) Kelini Mehriniso Toshkentlik, o'g'li ikkisi o'qish davrida topishgan (O.Yo.)
- 3) Kecha oqshom oydinda gulzor tomon borar eding.
- 4) Bu qissani men yozib edim.
- 5) Endi men o'zimning qilmishimdan pushaymon bo'ldim.(A.Q.)

Aniq o'tgan zamon fe'li	Uzoq o'tgan zamon fe'li	O'tgan zamon hikoya fe'li	O'tgan zamon davom fe'li	O'tgan zamon maqsad f'li

Testning javobi:

5	2	4	3	1
---	---	---	---	---

O'quvchi berilgan ushbu nostandart test topshirig'i bilan ishlash jarayonida mavzu yuzasidan dalillar va atamalarni, dalillarni tanlash usulini, turkumlashni, umumiy tushuncha va nazariyalarni bilishi namoyon bo'ladi.

2. "Tushunish" ga oid o'quv maqsadiga erishilganlik darajasini nazorat qilish va baholashda foydalaniladigan nostandart test topshirig'i:

Fe'ning xoslangan shakllarini ularning ta'riflari bilan juftlang.

1	Sifatdosh	A	Bu shakl buyruq-istak, shart mayli shakllarida kelib, gapda faqat kesim bo'lib keladigan shakldir.	
2	Ravishdosh	B	Harakat va holatning nomini bildirib, gapda otga xos vazifalarni bajaradi. Bir tomondan fe'lga, ikkinchi tomondan otga xos belgilarga ega.	
3	Harakat nomi	C	Predmetning belgisi bo'lgan harakatni bildirib, gapda asosan sifatlovchi - aniqlovchi vazifasida keladigan fe'l shaklidir.	
4	Sof fe'l	D	Harakatining boshqa bir harakatning belgisi ekanligini anglatib, gapda ergash gapning kesimi yoki hol vazifasida keladigan fe'l shaklidir.	
Javob	1-	2-	3-	4-

Javob	1-C	2-D	3-B	4-A
-------	-----	-----	-----	-----

Keltirilgan ko'p javobli test bilan ishlash natijasida o'quvchi mavzuni izohlash, tushuntirish, olingan natijani yoyish va tatbiq qilish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladi.

3. "Bilimlarni amalda qo'llash" o'quv maqsadiga erishilganlik darajasini nazorat qilish va baholashda foydalaniladigan nostandart test topshirig'i:

Harakat fe'llari va holat fe'llarini ajrating va mos raqamlarni jadvalning o'ng tomoniga yozing.

1) yurmoq 2) chiqmoq 3) sudramoq 4) sakramoq 6) uchmoq 7) qimirlamoq
8) yugurmoq 9) ranjimoq 10) uxlamog 11) tirjaymoq 12) xursand bo'lmoq 13)
shoshmoq 14) xandon urmoq 15)shoshmoq.

<i>Fe'llarning nimani atab kelishiga ko'ra guruhlari</i>	<i>Javob raqamlari</i>
Harakat fe'llari	
Holat fe'llari	

Nostandart testning javobi:

<i>Fe'llarning nimani atab kelishiga ko'ra guruhlari</i>	<i>Javob raqamlari</i>
Harakat fe'llari	1,2,3,4,5,6,7,8
Holat fe'llari	9,10,11,12,13,14,15

Yuqoridagi nostandart testga javob topish natijasida o'quvchi mavzu yuzasidan o'rgangan tushunchalar hamda qoidalarini boshqa vaziyat va topshiriqlarni hal qilishda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi.

4. "Tahlil" ga oid o'quv maqsadiga erishilganlik darajasini nazorat qilish va baholashda foydalaniladigan nostandart test topshirig'i:

Quyida berilgan fikrlarning qaysilari to'g'ri?

A. Hozirgi kelasi zamon fe'li nutq so'zlanib turgan paytda boshlanib, undan keyin davom etadigan harakatni bildiradi. Bu fe'l shakli fe'l negiziga -y (-a) qo'shimchasini qo'shish va tushlash orqali hosil bo'ladi.

B. Ish-harakatning nutq so'zlanib turgan paytga bo'lgan munosabatlarini ifodalaydigan kategoriyalar fe'l nisbatlari deyiladi.

C. Aniq kelasi zamon fe'li kelasi zamonda aniq bajariladigan ish-harakatni bildirib, unda istak ma'nosi ifodalanadi. Bu fe'l shaklida harakat nutq jarayonidan keyin bajarilishi aniq sezilib turadi. Aniq kelasi zamon fe'li fe'l negiziga -ajak (-yajak), -gay qo'shimchasini qo'shish va tushlash bilan hosil bo'ladi.

D. Kelasi zamon gumon fe'li harakatning bajarilishi haqidagi mo'ljalni, taxminni gumon tarzida ifodalaydi. Bu shakl fe'l negiziga -r(-ar) qo'shimchasini qo'shib, tushlash orqali hosil bo'ladi.

E. Kelasi zamon maqsad fe'li bajarilishi maqsad qilib qo'yilgan ish harakatni ifodalaydi. Bu fe'l shakli fe'l negizlariga -moqchi, -digan qo'shimchasini qo'shish va tushlash bilan hosil bo'ladi.

F. Hozirgi zamon davom fe'li nutq so'zlanib turgan paytda bajarilishda davom etib turgan ish-harakatni bildiradi. Bu shakl fe'l negiziga -yap,-moqda qo'shimchasini qo'shish va tushlash bilan hosil bo'ladi.

G. Harakatining boshqa bir harakatning belgisi ekanligini anglatib, gapda ergash gapning kesimi yoki hol vazifasida keladigan fe'l shakli sifatdosh deyiladi.

Javob: _____

To'g'ri javov: A, C, D, E, F

Yuqoridagi topshiriqni bajarish natijasida o'quvchi mavzuni qismlarga ajratish, bu qismlarning yoyilmasi va ular o'rtasidagi bog'lanishlarni tuzish, qismlarni tahlil qilish, yaxlitlikni tashkil qilish tamoyillari bilan tanishadi.

5. "Sintezlash" o'quv maqsadiga erishilganlik darajasini nazorat qilish va baholashda foydalaniladigan nostandart test topshirig'i:

Quyida berilgan fe'llarning tuzilish jihatidan turlarini aniqlang va jadvalga joylashtiring.

1) kelmoq 2) javob berdi 3) gapirdi qo'ydi 4) gapirmoq 5) yo'q qilmoq 6) aytdi qo'ydi 7) qarshi oldi 8) kirmadi qo'ydi 9) yurmoq 10) yig'lay-yig'lay.

Sodda fe'l	Qo'shma fe'l	Juft fe'l	Takroriy fe'l

Javobi:

Sodda fe'l	Qo'shma fe'l	Juft fe'l	Takroriy fe'l
1,4,9	2,7,5	3,6,8	10

Sintezlashga oid yuqoridagiga o'xshash topshiriqni bajarish asosida o'quvchi berilganlarga asoslanib yaxlit qiyofa yaratish, materialning mantiqiy tuzilishini yozma matn shaklida baholash, ichki mezonlardan kelib chiqqan holda tajriba o'tkazish rejasini tuzish, u yoki bu muammoni hal etish rejasini tuzishda o'zaro bog'liqlikda bo'lgan hodisalarning umumiyligini, bog'liqlik omilini aniqlash ko'nikmasiga ega bo'ladi.

6. "Xulosa yasash" ga oid o'quv maqsadiga erishilganlik darajasini nazorat qilish va baholashda foydalaniladigan nostandart test topshirig'i:

1. Quyidagi ko'makchi fe'llarning ma'nolari to'g'ri izohlangan juftini jadvalning javob qismiga yozing

1	O'qiy boshladi	A	Harakatning to'la bajarilishi		
2	Bajara oladi	B	Harakatning davomligi		
3	Borib turibman, o'qib yuribdi	C	Harakatning tez va oson bajarilishi		
4	O'qib chiqdi	D	Harakatni bajarishga imkoniyat		
5	Yozib tashladik	E	Harakatni bajarishga kirishish		
Javob:	1-	2-	3-	4-	5-
Javob:	1-E	2-D	3-B	4-A	5-C

2. Fe'llarning tuslanish guruhlarini jadvalining javoblar qismiga yozing.

№	Birlik	javob		Ko'plik	javob
I shaxs	-m -ng -		I shaxs	-k -ngiz -(lar)	
II shaxs	-man -san -		II shaxs	-miz -siz -lar	
III shaxs	-ay,(-ayin) -gin -sin		III shaxs	-aylik -ingiz -sinlar	

№	Birlik	javob		Ko'plik	javob
I shaxs	-m -ng -		I shaxs	-k -ngiz -(lar)	
II shaxs	-man -san -		II shaxs	-miz -siz -lar	
III shaxs	-ay,(-ayin) -gin -sin		III shaxs	-aylik -ingiz -sinlar	

Javob:

№	Birlik	javob		Ko'plik	javob
I shaxs	-m -ng -	1-guruh	I shaxs	-k -ngiz -(lar)	1-guruh
II shaxs	-man -san -	2-guruh	II shaxs	-miz -siz -lar	2-guruh
III shaxs	-ay,(-ayin) -gin -sin	3-guruh	III shaxs	-aylik -ingiz -sinlar	3-guruh

Baholashga oid, ya'ni maqsadga muvofiq holda qo'llanilgan material yoki uslublarni baholash uchun tuzilgan testlar bilan ishlash asnosida o'quvchi o'z bilimlarini ichki va tashqi mezonlar asosida baholashni o'rganadi.

XULOSA

Xulosa shuki, ta'lim-tarbiya jarayonida Blum taksonomiyasiga binoan o'quv maqsadlarining aniqlanishi, o'quvchilarning o'quv maqsadlariga erishish darajasini nazorat qilish va baholashda nostandart test topshiriqlaridan foydalanish, nazoratning haqqoniyligi, keng qamrovliligini ta'minlaydi. Barcha fanlar qatori ona tili darslarida ham ta'lim oluvchilarga ma'lumot berishda ta'limning ilg'or tajribalari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va turli interfaol metodlar asosida ta'lim berish orqali kutilgan natijaga erishish

mumkin. Qolaversa, zamonaviy ta'lim berishda o'qituvchi kasb mahoratining turli qirralarini namoyon etishi ham bu davr talabidir.

REFERENCES

1. "O'zbek tilining imlo lug'ati", Toshkent-1995-yil, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. N.Mahmudov, A.Nurmonov, A.Sobirov, V.Qodirov, Z.Jo., raboyeva. "Ona tili", 5-sinf darsligi. Toshkent-2012-yil, "Ma'naviyat" nashriyoti.
3. N.Mahmudov, A.Nurmonov, A.Sobirov, D.Nabiyeva. "Ona tili", 6-sinf darsligi. Toshkent-2013-yil, "Tasvir" nashriyoti.
4. ACHILOVA, E. (2021). O'TKIR HOSHIMOV ASARLARIDA BADIY PSIXOLOGIZM MUAMMOSI. "XALQ TA'LIMI", 5(1), 88-91.
5. Achilova, E. (2022). O'tkir Hoshimovning "Urushning so'nggi qurboni" hikoyasidagi psixologik tasvir. *Til va adabiyot ta'limi*, 1(1), 40-42.
6. ACHILOVA, E. (2022). SUJET, OBRAZ, USLUB XUSUSIYATLARI. *Til va adabiyot ta'limi*, 3(1), 26-27.
7. Achilova, E. S. (2022). ARTISTIC PSYCHOLOGY ON THE EXAMPLE OF THE WORK "SPRING DOES NOT RETURN". *An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 1991-1994.
8. Atadjanov, G. (2020). FRIENDSHIP OF LITERATURE - FRIENDSHIP OF NATIONS. *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science*, 10(90), 201-203.
9. Atajanov, G. (2020). ASLIYATNI QAYTA YARATISH MUAMMOSI. *UzACADEMIA*, 1(1), 72-75.
10. Davlatova, A. R. (2021). IMAGE OF MENTALITY IN ABDULLA ORIPOV'S LYRICS. *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science*, 11(103), 904-908.
11. Davlatova, A. R. (2022). PHILOSOPHY OF ABDULLA ORIPOV'S LYRIC. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*, 10(11), 259-264.
12. Davlatova, A. R. (2022). THE ROLE OF WORLD LITERATURE IN THE DEVELOPMENT OF ABDULLA ORIPOV'S POETIC THINKING. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 1027-1032.
13. Murodova, R. (2022). Ona tili darslarida nostandart testlardan foydalanish usullari. *Til va adabiyot ta'limi*, 1(1), 11-12.
14. Murodova, R. (2022). TIL VA MADANIYATNING TALQINI ZAMONAVIY TILSHUNOSLIK

NIGOHIDA. *CENTRAL ASIAN ACADEMIC JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 2(5), 895-903.

15. Murodova, R. I. (2022). NON-STANDARD TESTS IN MOTHER TONGUE EDUCATION AND IMPROVEMENT OF METHODOLOGY OF THEIR USE. *GALAXY INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL (GIIRJ)*, 10(5), 21-36.

16. Rahmanova, N. A. (2022). CHIN ELIDEK BODAPARAST ET MENI...” YOKI TASAVVUFIY CHIN MAVZUSI HAQIDA. “*FILOLOGIYA MASALALARI*, 1(1), 224-227.

17. Raxmanova, N. (2022). ALISHER NAVOIYNING EPIZODIK OBRAZLAR YARATISH MAHORATI. *International Conference on Developments in Education*, 1(1), 114-118.

18. Usmanova, Z. I. (2022). FURQATNING ALISHER NAVOIY G`AZALIGA BOG`LAGAN TATABBUSI. *CENTRAL ASIAN ACADEMIC JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 2(1), 221-225.

19. Tojiboyeva, G. A. (2021). JADID ADABIYOTIDA AYOLLAR TIMSOLI. *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(4), 1495-1502.

20. Tojiboyeva, G. A. (2022). MAHMUDXO`JA BEHBUDIYNING “PADARKUSH” DRAMASIDA AYOLLAR OBRAZI. *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(11), 66-70.

21. Tojiboyeva, G. A. (2022). XX ASR BIRINCHI CHORAGIDA BUXORODA IJTIMOIIY-IQTISODIY, SIYOSIY MADANIY HAYOT, JADIDCHILARGA QARSHI MA`NAVIY HAMDA JISMONIY KURASH. *Academic Research in Educational Sciences*, 3(5), 590-593.

22. Usmanova, Z. I. (2021). Она тили дарсликлари такомиллашмоқда. *Экономика и социум*, 4(83), 521-525.

23. Usmonova, Z. (2022). Zamonaviy ta'limning negizi. *Til va adabiyot ta'limi*, 2(1), 15-17.

24. Usmonova, Z. I. (2021). YANGI DAVR DARSLIKLARI. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(11), 282-287.

25. Атаджанов, Ф. (2022). ШАКЛАН ЎХШАШ ВА АЛДОҚЧИ СЎЗЛАР МУАММОСИ. “ЎЗБЕК ФИЛОЛОГИЯСИНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ ВА УНИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ МУАММОЛАРИ”, 1(1), 561-564.

26. Ачилова, Э. С. (2021). РОЛЬ УРОКОВ ЛИТЕРАТУРЫ В ФОРМИРОВАНИИ КЛЮЧЕВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ. *Научные исследования*, 2(3), 46-49.

27. Усманова, З. И. (2022). ОНА ТИЛИ ТАЪЛИМИДА ГРАММАТИК ТУШУНЧА, МАШЦ, САВОЛ ВА ТОПШИРЦЛАРНИНГ БЕРИЛИШИГА ОИД УЦУВ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ПЕДАГОГИК МУАММО СИФАТИДА. *CENTRAL ASIAN ACADEMIC JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 2(1), 251-259.
28. Муйдинова, А. (2022). МУВАШШАХЧИЛИК АНЪАНАСИ. *Academic Research in Educational Sciences*, 3(3), 1042-1046.
29. Муйдинова, А. У. (2022). МИЛЛИЙ УЙҒОНИШ ДАВРИ ЎЗБЕК АДАБИЁТИДА МУВАШШАХЛАРГА ДОИР АДАБИЙ МУНОЗАРЛАР. *"Экономика и социум*, 6(97), 1-7.
30. Muydinova, A. (2022). A LOOK AT THE HISTORICAL ROOTS OF MUVASHSHAN ART. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(05), 358-361.
31. Muydinova, A. (2022). Muavashshaxchilikda an'ana va individuallik. *Til VA ADABIYOT TA'LIMI*, 4(1), 47-48.
32. Ҳикматов, Х. С. (2021). МУЛОҲИЗАҲО ПЕРОМУНИ ТАРЗИ ТАЪЛИМИ ИБОРА. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(12), 307-314.
33. Ҳикматов, Х. С. (2022). ТАҒСИРИ МУХТАСАР МЕБОЯД. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(10), 1008-1013
34. Hikmatov, H. S. (2022). Recommendations for writing test speaker in the 9 class. *Экономика и социум*, 3(94), 48-52.
35. Hikmatov, H. S. (2022). SOME COMMENTS ON THE METHODOLOGY OF TEACHING THE TAJIK LANGUAGE IN PRIMARY SCHOOL. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(05), 349-354.

